

PERUSTAMINEN

Suomen lääketieteelliset kirjastot ovat henkilökunniltaan enimmäkseen pieniä yksiköitä ja sijaitsevat hajallaan ympäri maata. Siksi yhteydenpito toisiinsa tällä kirjastojen erikoissektorilla toimiviin sekä yhdessä vaikuttamisen tarve lienevät askarruttaneet useimpien kirjastonhoitajien mieliä.

Ajatus suomalaisten lääketieteellisten kirjastonhoitajien yhdistyksen perustamisesta syntyi syyskuussa 1980 Belgradissa alan IV kansainväliseen kongressiin osallistuneiden suomalaisten keskuudessa. Siellä, kuten vastaavissa tilanteissa yleensä, tarjoutui erinomainen tilaisuus yhdessäoloon ja ajatustenvaihtoon. Yhteisesti todettiin paitsi tällaisten tapaamisten merkitys myös kansainvälisten kontaktien tärkeys ja entistä tiiviimmän pohjoismaisen kanssakäymisen tarve. Norjalaiset kollegat kertoivat, että heillä oli jo jonkin aikaa toiminut lääketieteellisten kirjastojen erikoisryhmä, ja heidän myönteiset kokemuksensa kannustivat tietysti meitä suomalaisia. Myös tanskalaiset suunnittelivat omaa yhdistystä.

Vielä samana syksynä ryhtyi työryhmä Marita Antila, Eeva Kihlberg, Mirja Lehtinen ja Ritva Sievänen-Allén suunnittelemaan ja valmistelemaan yhdistyksen perustamista. Marraskuun 14 päivänä 1980 pidettiin perustava kokous Säätytalolla, jonne oli kerääntynyt 25 lääketieteellistä kirjastonhoitajaa. Yhdistyksen nimeksi tuli Bibliothecarii Medicinae Fenniae, jonka ajateltiin olevan paremman kansainvälisissä yhteyksissä kuin suomalaisen nimen. Keväällä 1981 yhdistys hyväksyttiin yhdistysrekisteriin. Sen nimestä käytetään lyhennettä BMF. Syksystä 1981 lähtien BMF on kuulunut IFLA:aan sekä sen seuraaviin alajaostoihin: Biological and Medical Sciences Libraries, Classification and Subject Cataloging, Information Technology ja Serial Publication.

YHDISTYS TOIMII

BMF:n toimintaa johtaa johtokunta, jossa on kahdeksi vuodeksi kerrallaan valittu puheenjohtaja ja neljä samoin kaksi vuotta kerrallaan toimivaa jäsentä, joista kaksi on erovuorossa vuosittain. Johtokunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan ja ottaa itselleen sihteerin ja rahastonhoitajan.

Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 85 jäsentä 15 eri paikkakunnalta ja he toimivat tahoillaan korkeakoulu- ja sairaalakirjastoissa, tutkimuslaitos-, virasto- ja yrityskirjastoissa sekä oppilaitosten kirjastoissa.

Sääntöjen mukaan "yhdistyksen tarkoitus on toimia yhdyssiteenä lääketieteellisissä ja lääketieteen lähialojen kirjastoissa työssä ja harrastavien henkilöiden välillä, kehittää heidän ammattitaitoaan, tehdä tunnetuksi lääketieteellistä kirjastotoimintaa sekä edistää alan kehitystä". Näihin tavoitteisiin pyritään osallistumalla alan kansainväliseen yhteistoimintaan, järjestämällä esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia, harjoittamalla koulutus-, tiedotus- ja julkaisutoimintaa sekä tekemällä aloitteita ja esityksiä alaa koskevista kysymyksistä.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on heti yhdistyksen alkuvuosina lähtenyt käyntiin toiminta sairaaloiden ja terveydenhoitoalan oppilaitosten kirjastojen toimintaedellytysten parantamiseksi. Sitä varten on koottu työryhmä, jota on uusittu tarpeen mukaan ja sen työn tuloksia odotellaan.

Jäsenkunnan koulutus ja julkaisutoiminta on ollut käynnissä koko toiminnan ajan. Koulutuksenkin suunnittelusta on vastannut työryhmä, ja tarjolla on ollut luettelointia, NLM-luokitusta, MeSH-indeksointia ym. Seminaareissa ja jäsentilaisuuksissa, joita on järjestetty vuosikokousten yhteyteen, on käsitelty mm. kotimaista KDOK/MINTTU tiedonhakujärjestelmää, kaukopalvelun ongelmia, hankintaa, sairaalakirjastojen asemaa, kirjastoalan opetusta, atk-tekniikkaa sekä CD-ROM:ien käyttöä. Yhdistyksemme on järjestänyt myös kirjaston käyttäjille kurssin aiheena tiedonhaun omatoiminen suorittaminen. Tutustumiskäynnillä on oltu mm. eri

kirjastoissa, Sairaalaliitossa, Åbo Akademin kirjastotieteen ja informatiikan laitoksessa, Lääketieteen historian museossa ja UKK-instituutissa.

Julkaisuja on toimitettu kolme; Lääketieteellisten kirjastojen opaskirja, jonka ovat toimittaneet Päivi Pekkarinen ja Seija Toivari, Eeva Kihlbergin MeSH-opas sekä Liisa Salmen laatima kirja Medline-tietokannan itsenäiskäytöstä. Ensimmäistä lukuunottamatta kirjat ovat loppuunmyytyjä ja viimeksi mainitun osalta johtokunta on jo päättänyt uuden painoksen tekemisestä. Tiedottaminen on tapahtunut jäsenkirjeillä ja alkuvuosina myös kirjastoalan lehdissä.

Sekä koulutukseen että julkaisutoimintaan yhdistys on saanut tukea Tinfolta, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä sekä Lääketieteiden tutkimuslaitalta Farmos, Leiras ja Orion. Akateeminen kirjakauppa on antanut käyttöönsä vuosikokouksetilat tarjouksineen muutamana vuonna Helsinkiin ja Turussa.

ULKOMAISET YHTEYDET

Hetimitä alkuvuosina BMF sai vieraakseen ruotsalaisia sairaalakirjastonhoitajia. Vuonna 1984 yhdistys osallistui 14 hengen voimina Oslossa järjestettyyn ensimmäiseen pohjoismaiseen lääketieteellisten kirjastojen kongressiin. IFLA:n yleiskokouksissa on ollut edustus Münchenissä 1983 (Saara Raakkula), Chicagossa 1985 (Jorma Hirsivuori) ja Pariisissa 1989 (Eeva Kihlberg ja Liisa Salmi).

Vuonna 1985 pidettiin V kansainvälinen lääketieteellisten kirjastonhoitajien kongressi Tokiossa. Seuran jäseniä oli mukana kolme ja virallisena edustajana oli Terttu Soini. Tämän kongressin yhteydessä pidettiin eurooppalaisten kirjastonhoitajien neuvottelu, ja kuten viisi vuotta aikaisemmin, jolloin suomalaiset tekivät Belgradissa päätöksen oman yhdistyksen perustamisesta, niin myös nyt tämän eurooppalaisten epävirallisen kokoontumisen yhteydessä sovittiin jatkotoimista päämääränä oma yhdistys.

Syksyllä 1986 "Tokion ydinjoukko" kokosi ensimmäisen eurooppalaisen kongressin Brysseliin, jossa todettiin yksimielisesti eu-

rooppalaisen yhdistyksen tarpeellisuus. Seuraavana vuonna perustettiin Brightonissa European Association for Health Information and Libraries (EAHIL). Brysselin kokouksessa yhdistyksemme viralliset edustajat olivat Anneli Luoma ja Aino Nikupaavo sekä Brightonissa Eeva Kihlberg.

Terttu Soini on toiminut vuosina 1986-88 BMF:n yhteyshenkilönä EAHIL:iin ja sen valmisteluryhmään. Eeva Kihlberg valittiin vuonna 1988 EAHIL:n vastaperustettuun neuvostoon Suomen edustajaksi. Toimintaan on osallistuttu alusta lähtien yhteistyössä muitten Pohjoismaitten kanssa, mm. ehdokasasettelussa EAHIL:n johtokunnan vaaleihin.

Toisen eurooppalaiseen kongressiin Bolognassa syksyllä 1988 osallistui kahdeksan BMF:läistä Terttu Soini virallisena edustajanaan ja toisessa pohjoismaisessa kokouksessa Tukholmassa saman keväänä toimi Saimi Schwela virallisena edustajana.

VI kansainvälinen lääketieteellinen kirjastokongressi pidettiin syyskuussa 1990 New Delhissä ja sinne matkustivat BMF:n edustajina Liisa Salmi ja Teodora Oker-Blom.

Useat BMF:n jäsenet ovat lisäksi työryhmissä ja toimikunnissa suunnittelemassa ja toteuttamassa kansainvälistä toimintaa, johon yhdistyksemme on eritoten toisella viisivuotiskaudellaan näkyvästi paneutunut.

Valmistelu vuoden 1991 syksyllä Helsingissä pidettävää kolmatta pohjoismaista lääketieteellisten kirjastonhoitajien kongressia varten on vireillä.

LOPUKSI

BMF tulee tänä syksynä toimineeksi 10 vuotta. Sitä juhlistamaan järjestetään tavallisuudesta poikkeava syyskokous päivälisineen. Sen kunniaksi on myös päätetty kutsua ensimmäinen kunniajäsen. Kunnianosoituksen ottaa vastaan kirjastoneuvos Aili Ryyänen, uranuurtaja Suomen lääketieteellisten kirjastojen taipaleella.

Kuluneet kymmenen vuotta ovat olleet tiivistä työtä, aluksi yh-

distyksen tunnetuksi tekemistä, jäsenhankintaa, identiteetin etsintää. Toiminta pyrittiin heti alusta lähtien saamaan mahdollisimman laajapohjaiseksi, jotta se vastaisi koko jäsenkunnan intressejä. Jäsenkunnan kasvun on katsottu olevan eräs osoitus työn tuloksellisuudesta ja tarpeellisuudesta. Kauden jälkipuoliskoa leimaa vilkas kansainvälistymisen kausi, ja tänä päivänä BMF on pohjoismaisten sisarjärjestöjensä rinnalla ajan hengen mukaisesti osallisena eurooppalaisessa lääketieteellisten kirjastojen yhteisössä.

PERUSTAJAJÄSENET JA TOIMIHENKILÖT

Perustajajäsenet:

Märta Ahlbäck, Raili Alanne, Marja-Liisa Eskola, Eeva Kihlberg, Leila Korhonen, Annaliisa Larmo, Mirja Lehtinen, Ritva Melkas, Anna-Liisa Männistö, Aino Nikupaavo, Marjatta Nyfors, Arja Pami-
lo, Päivi Pekkarinen, Kaarina Pyhälähti, Rea Päivänsalo, Irmeli
Roti, Armi Setälä, Ritva Sievänen-Allén, Terttu Soini, Tuulikki
Soinio, Pertti Tiainen, Seija Toivari, Irma Vuoristo, Ilse Vähä-
kyrö ja Irja-Liisa Öberg sekä Marita Antila, joka oli estynyt
saapumasta paikalle.

Puheenjohtajat:

Eeva Kihlberg 1980-1984, Terttu Soini 1985-1988, Liisa Salmi
1989-

Varapuheenjohtajat:

Terttu Soini 1980-1984, Irja-Liisa Öberg 1985-1988, Maija Pohja-
kallio 1989, Irja-Liisa Öberg 1990-

Sihteerit:

Marja-Liisa Eskola 1980-1983, Terttu Jokinen 1983-1984, Maija
Koskinen 1984-1986, Pirkko Fagervik 1987-1988, Liisa Björkqvist
1989, Tuula Rissanen 1990-

Johtokunnan jäsenet:

Marita Antila 1980-1983, Terttu Soini 1980-1984, Pertti Tiainen
1980-1982, Irja-Liisa Öberg 1980- , Liisa Salmi 1983-1988, Leena
Pucci 1984-1987, Mirjam Haataja 1985-1987, Maija Pohjakallio
1988-1989, Terttu Rämö 1988- , Kaarina Siltanen 1989- , Hannele
Fabritius 1990-

Taloudenhoitajat:

Terttu Rämö 1980-1987, Saimi Schwela 1988-

Tilintarkastajina ja varatilintarkastajina ovat toimineet eri vuosina:

Raili Alanne, Anna-Kaisa Alhojärvi, Marja-Liisa Eskola, Sara von Flittner, Terttu Jokinen, Tuovi Kokkonen, Riitta Kontinen, Aila Koponen, Mirja Lehtinen, Anna-Liisa Männistö, Aino Nikupaavo, Sylvia Pirinen, Maija Pohjakallio ja Seija Toivari

Turussa 19 pñä lokakuuta 1990

Terttu Soini